

Rovatindító – Onkológia

Dr. Dank Magdolna, rovatvezető

Az orvostudomány daganatokkal (tumorokkal) foglalkozó ága az onkológia (oncos-tumor, logos-tudomány). A szervezetben kialakult kóros növekmények elnevezésére a tumor szót használjuk, a tumor szó szerint duzzanatot jelent, melyet például szövetközi ödéma vagy vérzés is okozhat, de a mindennapi szóhasználatban a tumor fogalma ma már összemosódott a rosszindulatú daganatok fogalmával. Tekintettel népegészségügyi, halálozási jelentőségére, az onkológia a korszerű orvostudomány egyik legkomplexebb és leggyorsabban fejlődő területe.

A rosszindulatú daganatos megbetegedések csoportját a köznyelv rákbetegségnek ismeri, miközben a rosszindulatú daganatos megbetegedések csoportja csaknem kétszáz elkülöníthető megbetegedésre osztható fel. E megbetegedések kiemelt jelentőségét az adja, hogy ez a betegségcsoport a világ egészségügyi ellátó rendszereinek évtizedek óta problematikus területe, illetve az egyik legnagyobb próbaköve. Számos fejlett ország kormányzata (például az Amerikai Egyesült Államok, Japán, Ausztrália) mellett az Európai Parlament is kiemelt fontosságú társadalmi feladatnak tekinti a rosszindulatú daganatos megbetegedések elleni komplex küzdelmet, ami a megelőzést, a korai felismerést és a megbetegedettek tisztességes ellátását is magában foglalja.

A daganatos megbetegedések problémaköre szinte valamennyi orvosi terület napi gyakorlatában kisebb vagy nagyobb mértékben megjelenik, a rosszindulatú daganatos megbetegedések személyre szabható esélye nem csekély, a Nemzetközi Rákkutatási Ügynökség (IARC) becslése szerint élete során minden három európai közül egynél diagnosztizálják a rákot, és minden négy európaiból egy rákban hal meg. Nem kétkelhetünk abban, hogy e betegség-csoport társadalmi és gazdasági súlya messze meghaladja az egészségügyi rendszer kereteit, azaz nem csupán az egyének problémájával, vagy tudományos kérdésekkel, hanem a civilizált társadalmakat és gazdaságot fenyegető alattomos veszéllyel állunk szemben.

Az Amerikai Ráktársaság 2010-es tanulmánya szerint a rák a világ legköltségesebb betegsége, amely vélhetően a legtöbb halálesetet is okozza. A rák gazdasági mérlege 2008-ban 895 milliárd dollár, vagyis a világ GDP-jének 1,5 százaléka volt – derül ki a jelentésből, amely kiemelte: ez nem a betegség kezelésének költségeit jelenti, hanem az okozott veszteséget. Ez – többek között – a kieső munkaképességből származik.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) régóta hangoztatja, hogy a legtöbb halálesetet okozó betegségek rangsorában,

a rák 2010-ben átveszi a vezető helyet a szívbetegségektől. 2008-ban mintegy 7,6 millió ember halt meg világszerte rákban, és becslések szerint évente 12,4 millió új esetet diagnosztizálnak.

A fejlett társadalmak törekvése arra irányul, hogy a lakosság minél nagyobb része a lehető leghatékonyabb, de legkevesbé költséges onkológiai ellátásban részesülhessen. Az elmúlt évtizedekben az onkológiai ellátás a robbanásszerűen növekvő költségek és az igen bonyolult szakmai mátrixok miatt számos országban az egészség-politika, az egészségügyi stratégiai tervezés, és következményesen a politika egyik kiemelt területévé vált, hiszen a megbetegedési arány prognosztizálható növekedése, illetve az ehhez illesztendő aktuális szakmai és gazdasági erőforrások nagysága meghatározó jelentőségű az adott ország működésében.

A fejlett országok egészségügyi stratégiai tervezésének kiinduló pontja, hogy a nagy számú állampolgárt érintő daganatos megbetegedés esetében költséghatékony kezelésekkel (melyek költséghatékony ellátási struktúrákat feltételeznek) kellő számú aktív életév nyerhető meg a lakosság érintett csoportjai számára. A megnyert aktív életévek következtében viszont stabilabb a gazdaság működése, stabilabb és tervezhetőbb a társadalom szerkezete. E megfontolások alapján került sor világszerte az elmúlt évtizedben a nemzeti rákellenes programok kialakítására, és az ellátó rendszerek fejlesztésére.

A magyarországi onkológiai ellátás sok szempontból egyedülállóan nehéz helyzetben van. Közismert tény, hogy a magyarországi daganatos statisztikák a legrosszabbak Európában. Az azonban már jóval kevésbé ismert, hogy a magyarországi daganatos megbetegedések lakosság-számhoz viszonyított aránya a WHO adatai szerint a világon is a harmadik legrosszabb érték, csak Mongólia és Bolívia helyzete rosszabb a magyarországinál. Miközben a daganatos megbetegedések hazai gyakorisága hihetetlenül nagy, a magyarországi onkológiai kezelési eredmények, a megbetegedettek túlélési esélyei lényegesen rosszabbak, mint akár a szomszédos országok, akár pedig a fejlett jóléti társadalmak esetében. Ez a helyzet több más szükséges tennivaló elvégzése mellett csak akkor változhat meg, ha az onkológia komplex rendszerének kérdései már az orvos-képzés majd a továbbképzés során is folyamatosan kifejtésre kerülnek, a számos rendkívül izgalmas és önmagában is bonyolult részterület egybefogásával, egységes kezelésével. Az orvosok továbbképzéséhez, szemléletük változtatásához is szeretnénk hozzájárulni lapunk onkológiai rovatának megnyitásával